

VEC: Hlasovanie o NGT. Zachovajte prísnu reguláciu nových GMO vyrábaných novými genomickými technikami - NGT.

Pri nadchádzajúcom hlasovaní o spise NGT v stredu 7. februára je nanajvýš dôležité, aby ste sa postavili za zachovanie prísnej regulácie nových GMO vyrábaných novými genomickými technikami (NGT) a ochranu [práv spotrebiteľov a poľnohospodárov](#), zdravia a životného prostredia.

Súčasný návrh nie je založený na vede, pretože ruší bezpečnostné pravidlá pre drvivú väčšinu plodín NGT bez akéhokoľvek vedeckého základu. Riziká poškodenia zdravia a životného prostredia sa prenesú na spoločnosť, zatiaľ čo sa zvýši závislosť farmárov od pár výrobcov osív.

Vyzývame vás a prosíme, aby ste sa rozhodne postavili proti deregulácii pravidiel pre uvoľňovanie nových GMO. Zachované musia byť:

- Prísne bezpečnostné kontroly nových GMO vyrobených NGT
- Vysledovateľnosť, ktorá umožní potravinárskemu sektoru bez GMO vyhnúť sa GMO
- Pravidlá koexistencie a zodpovednosti na ochranu sektora bez GMO pred nežiaducou kontamináciou
- Označovanie, ktoré umožňuje spotrebiteľom a farmárom, aby sa slobodne rozhodli, či budú kupovať alebo používať GMO alebo nie.
- Možnosť členským štátom zakázať ich pestovanie.

Vyzvala k tomu už aj [petícia](#) „Udržujte prísnu reguláciu a označovanie nových“ a viac ako [50 slovenských organizácií a spoločností](#) (ich výzva bola zaslaná aj vám) vrátane Slovenského zväzu včelárov, SPPK, Slovenského poľovníckeho zväzu, množstva ochranárskych a ekologických organizácií, výrobcov potravín, poľnohospodárskych subjektov a iných. **Odmietnutím deregulácie budete reflektovať aj stanovisko MPRV SR z Rady EÚ a stanovisko slovenských členov ENVI výboru EP, ktorí návrh deregulácie odmietli.** Občania z celej EÚ vrátane Slovenska dereguláciu GMO odmietajú, buďte im po vóli.

PODKLADY A ARGUMENTY:

Navrhovaná deregulácia nie je vedecky podložená; metóda na definovanie „kategórie 1“ je svojvoľná

Tvrdenie, že nové techniky genetického inžinierstva sú rovnako bezpečné ako konvenčné rastliny, zamietol [francúzsky úrad ANSES](#), ktorý označil definíciu NGT kategórie 1 (tie, ktoré by boli vyňaté z bezpečnostných kontrol, úplnej sledovateľnosti a spotrebiteľského označovania), ako svojvoľný návrh Komisie.

Podľa analýzy Nemeckej spolkovej agentúry pre ochranu prírody (BfN) by do tejto kategórie patrilo až 94 % NGT, ktoré sa v súčasnosti pripravujú.

[Ďalšie vyjadrenie vedcov](#) tiež uprednostňuje povinné hodnotenie rizika všetkých geneticky modifikovaných rastlín, pretože sa môžu vyskytnúť neočakávané účinky, ktoré by mohli poškodiť zdravie alebo životné prostredie, a tie by sa mali pred uvoľnením vylúčiť.

Správa spravodajkyne Polfjard však *rozširuje kategóriu 1* v rozsahu, ktorý je ešte absurdnejší.

Odstráni sa možnosť výberu a práv spotrebiteľov, poľnohospodárov a chovateľov, a prinesie [zvýšené riziká pre biodiverzitu](#).

Sú produkty NGT GMO?

pretrváva snaha zahmlievať, že NGT a ich produkty nie sú GMO. NGT podľa [rozhodnutia](#) Európskeho súdneho dvora nie sú menej rizikové ako pôvodné GMO a musia spadať pod súčasne platnú EÚ legislatívu o GMO a teda sú GMO. Samotný návrh Komisie tiež uznáva, že nové GMO sú GMO ([článok 3, strana 27](#)). GMO sú organizmy, ktorých genetický materiál bol pozmenený spôsobom, aký sa prirodzene nevyskytuje. Produkty NGT rozhodne pod túto definíciu spadajú.

Vplyv na zdravie a poškodenie životného prostredia: riziká sú skutočné

Podľa aktuálnej situácie by sa rastliny NGT s úplne novými vlastnosťami mohli dostať do životného prostredia a potravinového reťazca bez toho, aby prešli hodnotením rizika. Týkalo by sa to dokonca aj stromov a kríkov, trávy a iných voľne žijúcich rastlín, keďže návrh na dereguláciu sa neobmedzuje len na poľnohospodárske plodiny.

Odmietavý postoj občanov

Zrušenie všetkých pravidiel bezpečnosti a transparentnosti pre NGT je v rozpore s verejnou mienkou. Nedávne štúdie uskutočnené v [Nemecku](#), [Federálny inštitút pre hodnotenie rizík v Holandsku](#), [Rathenau Instituut](#), [Švédsko](#), [Rakúsko](#) resp [Francúzsko](#) to jasne potvrdzujú. Občania sa vyjadrili, že chcú slobodu voľby a vysoké bezpečnostné štandardy pre nové techniky, tak ako aj pre staré. Dokonca aj občania, ktorí sú ochotní konzumovať geneticky upravené potraviny, povedali, že chcú, aby bol konečný produkt označený, aby si mohli vybrať. Keďže potraviny sú pre väčšinu ľudí veľmi citlivou témou, nevyhnutná je najvyššia miera transparentnosti.

Vylúčenie nových GMO z celoeurópskych pravidiel [označovania](#), ako sa uvádza v návrhu zákona, je v rozpore aj so [Zmluvou EÚ](#) a všeobecným potravinovým právom EÚ (článok 8 ods. 1).

Požiadavky na označovanie nezávisia len od metód detekcie, ako ukazujú mnohé povinné schémy označovania v EÚ, napríklad označovanie pôvodu alebo označovanie založené na výrobných metódach (vajcia).

Viac ako 420 000 občanov podpísalo [celoeurópsku petíciu](#) vyzývajúcu na odmietnutie akejkoľvek deregulácie, zachovanie hodnotenia rizík, sledovateľnosti a označovania pre

všetky NGT. Túto [petíciu](#) podpísalo cca 11 000 občanov SR a Ministerstvo poľnohospodárstva SR jej vyhovuje a na Rade EÚ odmietlo dereguláciu nových GMO. Totožnú požiadavku s petíciou, vyjadrilo v listoch viac ako [50 slovenských organizácií a spoločnosti](#) vrátane Slovenského zväzu včelárov, SPPK, Slovenského poľovníckeho zväzu, množstva ochranárskych organizácií, výrobcov potravín, poľnohospodárskych subjektov a iných.

Odmietnutím deregulácie budete reflektovať okrem [stanoviska](#) MPRV SR aj stanovisko slovenských členov ENVI výboru EP, ktorí návrh tiež odmietli. Občania z celej EÚ vrátane Slovenska dereguláciu GMO odmietajú, buďte im po vóli.

Ochrana produkcie bez GMO

Zákaz všetkých NGT v ekologickej výrobe sa musí zachovať a musia ho sprevádzať opatrenia na vysledovateľnosti v rámci celého dodávateľského reťazca. Členské štáty by mali prijať opatrenia týkajúce sa koexistencie pre plodiny NGT.

Vo všeobecnosti by zákon o NGT mohol porušovať individuálne práva poľnohospodárov, najmä ich [základné práva na vlastníctvo a slobodu podnikania](#). Neposkytuje dostatočnú ochranu pred kontamináciou plodín novými GMO. Označovanie a vysledovateľnosť sú preto kľúčové, pretože umožňujú identifikáciu GMO v celom dodávateľskom reťazci a umožňujú zasiahnuť v prípade zdravotných alebo environmentálnych problémov.

Problematika patentov

Konvenční a ekologickí poľnohospodári sú [veľmi inovatívni](#), ale v ich práci im môžu brániť už udelené patenty na NGT a ich produkty nové GMO. Poľnohospodári riskujú, že budú zažalovaní v prípade kontaminácie kvôli patentom.

Ak neexistuje povinnosť zverejniť detekčné metódy pre NGT, potom [farmár nemá ako dokázať](#), že nepoužil patentovaný vynález v prípade, že je žalovaný za porušenie. Týmto spôsobom sa rozsah patentu môže rozšíriť na genetickú informáciu obsiahnutú v konvenčných semenách. Poľnohospodári budú vystavení riziku, že ich semená, budú privatizované nadnárodnými výrobcami osív.

Poľnohospodári [už dostávajú listy](#) od veľkých firiem zaoberajúcich sa pestovaním GMO osív, v ktorých sa vyhrážajú právnymi krokmi, ak (aj nevedome) porušia ich patenty a toto správanie sa dereguláciou zhorší.

NGT spis celú problematiku patentov komplexne nerieši, vyžaduje si to zrejme zmenu Európskeho patentového dohovoru (EPC), na ktorom by sa dohodlo všetkých 39 členských štátov dohovoru, čo by trvalo mnoho rokov (ak by sa vôbec realizovalo).

Európsky patentový úrad v Mníchove pred niekoľkými mesiacmi potvrdil, že s novým genetickým inžinierstvom sa bude zaobchádzať ako s geneticky modifikovanými organizmami, a preto [nie sú vylúčené z patentovateľnosti](#).

Tvrdenia o prínosoch sú nepreukázané

Tvrdenie, že nové geneticky upravené rastliny sú riešením klimatických zmien, je úplne nepodložené. Pre [poľnohospodárstvo odolné voči klíme](#) a [zníženie pesticídov](#) potrebujeme rozmanitosť plodín, odrôd a pestovateľských systémov prispôbelených miestnym situáciám.

Dokonca aj v regiónoch, kde boli nové GMO/NGT roky deregulované, ako sú USA, sa na trh dostalo len veľmi málo. Tie, ktoré sa dostali na trh, nespĺnili svoje sľuby o udržateľnosti.

Navyše, mnohé nové GMO, ktoré sa pripravujú, nie sú skonštruované na účely trvalej

udržateľnosti, ale na zvýšenie ich trhovej hodnoty pre agropodnikanie, napríklad vylepšeným vonkajším znakom. Existujú dokonca príklady toho, že nové GMO na trhu zlyhávajú, ako napríklad sója s upraveným génomom Calyxt.

List nobelistov

Nedávny list podpísaný mnohými vedcami, ktorý vyzýva k deregulácii NGT, rozvíril vody, mnohí politici mu podliehajú. Jeho silu a hodnovernosť majú navodiť najmä podpísaní laureáti nobelovej ceny. Po prečítaní a [analýzy tohto listu](#) však bublina splasne, je len smutným agitačným materiálom bez vedeckej hodnoty, ktorý špiní oponentov deregulácie.

Aké sú možnosti?

V súčasnosti sa na plodiny NGT vzťahujú existujúce právne predpisy EÚ o GMO. Najlepším riešením je, aby to tak zostalo: schopnosť európskych farmárov zachovať produkciu bez GMO je dôležitou konkurenčnou výhodou pre ekologický aj konvenčný sektor. Musia byť zavedené aj pravidlá zodpovednosti v prípade škody.

Spoločnosť ani farmári nesmú byť zaťažení následnými nákladmi škôd spôsobených genetickým inžinierstvom. Namiesto toho ich musia znášať tí, ktorí chcú uviesť na trh GMO plodiny z NGT.

Vo všetkých hospodárskych odvetviach existujú pravidlá predtým, ako sa nový produkt dostane na trh. Platí to aj pre plodiny nových GMO, potrebné pravidlá už existujú v existujúcich právnych predpisoch EÚ o GMO.

Prosíme odmietnite legislatívny návrh Európskej komisie. Odmietnite akúkoľvek dereguláciu nových GMO.

S pozdravom signatári:

Občianska iniciatíva Slovensko bez GMO

VIPA – Vidiecky parlament

Druživa

Ekotrend Slovakia

CEPTA – Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy Ekotrend Slovakia

Priatel'ia Zeme – SPZ

Vidiecka platforma

Slow Food Pressburg

Centrum environmentálnych aktivít-CEA

STRUK- Škola permakultúry

AgroCert s.r.o.

Zväz výrobcov krmív, skladovateľov a obchodných spoločností

SOSNA

GAMOTA JR s.r.o.

Farma na Háji